هەموو ڕێگاکان دەچنەوە پەکین..

هەڵۆ حەسەن

لە سەرەتای ساڵی 2026ەوە،جیهان چووەتە قۆناغێکی نوێ لە نادڵنیایی و ڕکابەری ئابووری و گۆڕانی هاوپەیمانییەکان خێرایی ، یەکێك لە پێشهاتە سەرنجڕاکێشەکان لەم دیمەنە پەرەسەندووەدا گەشەسەندنی دیپلۆماسی چینە، بەتایبەتی لە کاتێکدا هاوپەیمانە تەقلیدییەکانی ئەمەریکا هەڵوێستە ستراتیژییەکانیان لەگۆڕاندایە بەرەو چین،لەم نێوەدا پەکین شایەتی شەپۆلێکی نائاسایی سەردانی دیپلۆماسی ئاست بەرزی وڵاتانی جیهان بوو کە ماوەیەکی زۆرە لەگەڵ ئەمریکادا هاوپەیمان بوون، لەوانە کۆریای باشوور، ئێرلەندا، کەنەدا، فینلاند و بەریتانیا. ئەم هەڵکشانە دیپلۆماسییە بە ڕێکەوت نەبوو. بەڵکو ڕەنگدانەوەی گەشەسەندنی نائارامی لەنێو هاوبەشەکانی ئەمەریکا بوو دوای گەڕانەوەی دۆناڵد ترەمپ بۆ کۆشکی سپی و زیندووکردنەوەی کارنامەی “ئەمریکا یەکەم” — بەتایبەتی هەڕەشەی نوێبوونەوەی باجی بازرگانی، تەنانەت لە دژی هاوپەیمانە نزیکەکانی ئەمەریکاش،زۆرێك لە چاودێران سەرەتا پێشبینیان دەکرد کە سەرۆکایەتی دووەمی ترەمپ فشارە ئابووری و سیاسییەکان لەسەر چین چڕتر بکاتەوە. بەڵام پێشهاتەکانی ئەم دواییە دەرئەنجامی پێچەوانە پیشان دەدەن. لەبری گۆشەگیری، پەکین “سوڕانەوە بەرەو چین”ی نوێبوونەوەی بەخۆیەوە بینیوە کە بەدوای سەقامگیری و دەستڕاگەیشتن بە بازاڕ و پێشبینیکردنی ستراتیژیدا دەگەڕێن،ئەم گۆڕانکارییە بە ڕوونی لە ڕاپۆرتێکی ڕۆیتەرزدا ، بە ناونیشانی “ساڵێك دوای سەرۆکایەتی ترەمپ، سوڕانەوە بۆ چین”، لە ڕاپۆرتەکەدا ئاماژە بەوە کراوە کە لە کاتێکدا واشنتۆن ڕێوشوێنی بازرگانی تاکلایەنەی پەیڕەو کردووە، زۆرێك لە وڵاتان هەوڵەکانیان خێراتر کردووە بۆ هەمەچەشنکردن دوور لە وابەستەیی ئابووری کە سەنتەری ئەمەریکایە،لە ئەنجامدا چین نەك تەنها پەیوەندییەکانی لەگەڵ هاوبەشە بازرگانییە گەورەکان بەهێزتر کردووە بەڵکو زیادەیەکی بازرگانی تۆمارکردووە، ئەمەش پێگەی خۆی وەك پایەیەکی ناوەندی ئابووری جیهانی بەهێزتر کردووە،توخمێکی سەرەکی پشت سەرکەوتنی دیپلۆماسی چین لە یەکەدنگی سیاسەتەکانیدایە. بە پێچەوانەی ستراتیژییەکانی ڕۆژئاوا کە زۆرجار بەهۆی خولەکانی هەڵبژاردن و جەمسەرگیری سیاسی ناوخۆییەوە داڕێژراون، چین ئەولەویەتەکانی دیپلۆماسی درێژخایەنی پاراستووە — بەتایبەتی پەیوەندییەکانی لەگەڵ باشووری جیهان.

ئەم ڕێبازە جارێکی دیکە بە بڕیاری ساڵانەی وەزیری دەرەوەی چین نیشاندرا کە ئەفریقا بکاتە یەکەم شوێنی سەردانی دەرەوەی وڵات — نەریتێکی دیپلۆماسی کە هەڵگری هێمایەکی سیاسی بەهێزە. لە ڕێگەی وەبەرهێنانی ژێرخانی ئابووری و هاوبەشی بازرگانی و دارایی پەرەپێدان، چین پەیوەندییە ئابوورییەکانی لەگەڵ وڵاتانی ئابووری تازەپێگەیشتودا چەسپاندووە، ئەم پەیوەندیانە ڕۆڵێکی بەرچاویان هەبووە لە پشتگیریکردنی وڵاتەکە بۆ گەیشتن بە ئامانجی گەشەی بەرهەمی ناوخۆیی 5%ی چین لە ساڵی 2025، لە سیستەمێکی نێودەوڵەتیدا کە تادێت پارچە پارچە دەبێت — کە بەهۆی شەڕ و سزاکان و بەرزبوونەوەی ناسیۆنالیزمی ئابوورییەوە — چین بەردەوامە لە جێگیرکردنی خۆی وەك هێزێکی سەقامگیرکەر بۆ گەشەی جیهانی. بە زۆرێك لە وڵاتان، پەیوەندی لەگەڵ پەکین چیتر بەهۆی ئایدۆلۆژیاوە بەڵکو بە پراگماتیزمەوە دەجووڵێتەوە، دەستڕاگەیشتن بە بازاڕی چین، بەشداریکردن لە زنجیرەکانی دابینکردنی جیهانی و هاوکاری لە چوارچێوەی فرەلایەنەدا بوونەتە پێکهاتەی سەرەکی پلاندانانی ئابووری نیشتمانی — بەتایبەتی بۆ ئەو دەوڵەتانەی کە بەدوای دەربازبووندا دەگەڕێن لە گێژاوی جیۆپۆلەتیکی، ئەو پێشهاتانەی لە سەرەتای ساڵی 2026دا بینران، جەخت لەسەر واقیعێکی فراوانتر دەکەنەوە: پەیوەندییەکانی دەسەڵاتی جیهانی چیتر بە پلەی یەکەم بە هاوپەیمانییە سەربازییەکان پێناسە ناکرێت، بەڵکو بە خۆڕاگری ئابووری، پێشبینیکردنی دیپلۆماسی و دیدگای ستراتیژی درێژخایەن پێناسە دەکرێن، مەرج نییە شوێنپێی دیپلۆماسی فراوانبوونی چین ئاماژە بێت بۆ ڕووبەڕووبوونەوە، بەڵکو گونجاندن بێت — پڕکردنەوەی بۆشاییە سیاسی و ئابوورییەکان کە بەهۆی نادڵنیایی لە شوێنەکانی دیکەدا دروستکراون. لەگەڵ بەردەوامبوونی پەرەسەندنی سیستەمی نێودەوڵەتی، پێدەچێت ڕۆڵی پەکین وەك بزوێنەری چالاکییە ئابوورییە جیهانییەکان بە شێوەیەکی بەردەوام بەهێزتر بێت.